

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

PKE születésnap

Két hét a Balkánon

Balatoni bókászók

Retyezát, Godján, Csernai-havasok

Retyezáttól a Godjánon át a Csernai-havasokig ahol „nincsen térerő”

Retyezát, Godján, Csernai-havasok. Ezen a kiránduláson gondolkodtunk, ezt terveztük és szerveztük április óta. Egy ilyen kirándulásnak – korábbi tapasztalataink alapján – nem érdemes szervezetlenül nekiállni, egyrészt gyakorlati okokból, másrészt felkészületlenül a hegy sem mutat annyit. Így azonban sokat engedett látni magából, mindenkit megfogott, marasztalt, s 115 km táv és 10.400 méter szint megtétele után talán életre szóló élményekkel lettünk gazdagabbak.

Kérdéses volt, hogy a tavalyi Fogarasi-havasok túra után idén melyik Kárpát-hegységbe menjünk egy hétre gerincvándorlás céljából. Láttuk már a Retyezátot 2004-ben a kaposvári Tancsics Mihály Gimnázium biológia-kémia szakos tanárnőjének Dr. Miklós Endrénének (nem melleleg Édesanyámnak) a jóvoltából. Viszont, mindig is szerettem volna eljutni a többek által dicsért, de nehezen megközelíthető és ezért elhagyott Godjában, és végül úgy gondoltam, hogy méltó lezárása lenne a kirándulásnak a Csernai-havasok, melynek végén ott van a nagy víz, amely Közép-Európa népeit összeköti, a Duna.

Indulás Carnic

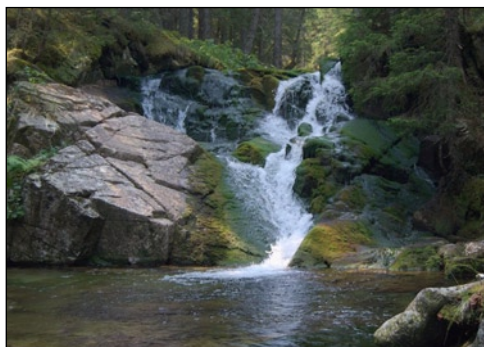
A program összeállása után következett annak tesztelése. Nálunk tapasztaltabb túrázókat kérdeztem meg, amely alapján kisebb módosítások kerültek bele a programba, de végül is megérte az utánajárás: sikerült teljesíteni a kitűzött célt, és végigmenni a „déli végeken”, le egészen Herkulesfürdőig.

Itt szeretnék ezért köszönetet mondani Kedves Zsuzsának (Csíkszéki Erdélyi Kárpát Egyesület), Illés Mihálynak (Bánsági Kárpát Egyesület) Vámos Lászlónak (Pestkőrnyéki Kárpát Egyesület), Székely Árpádnak (földrajz szakos tanár, Székelyudvarhely), Bartók Csabának (Retyezáti Nemzeti Park) a sok segítségért, jó tanácsért. Kiemelten köszönöm segítségét Mályi Józsinak (Magyarországi Kárpát Egyesület), aki nem csak az előkészítésben vette ki részét, hanem velünk tartott és nagyon sok hasznos tanáccsal és felszereléssel látta el fáradhatatlanul a csapatot.

1. nap (augusztus 25.)

Ezen előkészületek után tizenegyen indultunk el augusztus 25-e és szeptember 1-je közötti kirándulásnak: Ádám „Yoke” Józsi, Bede Máté, Beresnyák Gyula, Csányi Miki, Lakatos Kata, Mályi Józsi, Pánovics „Páno” Istán, Sebő Ákos, Szigeti Laci, Szigeti Peti, Miklós Gábor. Négyen már pénteken este előre mentek Dévára (Diemrich, Deva), s a Dévai Szent Ferenc Alapítványnál szálltak meg. Mi többiek, heten éjfél után indultunk a Budapest – Szeged - Arad - Lippa – Marosillye útirányon át Hunyad megye székhelyére. Egész pontosan érkeztünk, ahol már vártak „pionír” társaink, akikkel a Dévai Szent Ferenc Alapítvány kezelésében lévő Ferences Rendház előtt találkoztunk. Gyors átpakolás után indultunk tovább Hátszezen (Hötzing, Hațeg) keresztül a Retyezát lábához Cárnicba. Bárki, aki úgy gondolja, hogy fel szeretné keresni a Retyezátot, de autóját is biztonságba szeretné tudni, annak ajánlom, hogy keresse meg az Alapítványt, ahol szívesen vigyáznak a kocsikra, illetve Kassai István buszsofőrt (+40-728-299-790), aki Déváról kisbuszával szívesen elviszi a turistákat Cárnicig (eddig tud bejönni ugyanis idegen gépjármű a hegységbe).

Egy bő óra múlva már a kiinduló állomáson találtuk magunkat, ahol a Nemzeti Parkba való belépő megvételét követően (5 RON/fő egy hétre) megkezdtük az egy hetes vándorlásunkat a kék sávon fel a fenséges hegyek közé.

Encián felé

Az út eleje nem nehéz, egy széles kocsni nyomon tudunk haladni. Ugyanakkor az is igaz, hogy a meleg, valamint a köves felszín miatt a nagy hátizsákok cipelése is komolyabb sóelválasztást indít el. Jó óras gyaloglással elértük a Pietrele menedékház felé vezető ösvény leágazását, innentől már bükkösök és fenyvesek között, gyönyörű, tátrai patakokra emlékeztető patak mentén kellemes árnyékban tudtunk haladni. Kisebb forrás is található a leágazástól nem messze jobb kéz felé. Ugyanakkor nem volt érdemes túl sokat tölteni a kulacsokba, mert fent az Encián menedékháznál bővizű forrásból frissülhettünk fel kb. újabb egy óra megtétele után. Itt hívnám fel a figyelmet arra (különösen, akik először jönnek fel a Kárpátokba), hogy homlokra, nyakra, tarkóra különösen ügyeljenek, Nap ne érje azokat. Lehet, hogy 2000 méteres magasságokban már hűvösebb van, de ez csalóka, mert az UV sugárzás erősebb; nagyon könnyen le lehet égni, napszúrást kapni!

Az Encián-menedékház (Cabana Gențiana, 1670m, É 45°39'29.08" és K 22°88'05.84") egy

Encián felé

gyönyörű völgyben fekszik, amely a Stănișoara Éle (Culmea Stănișoara, nem teljesen pontos persze a fordítás, de ez belefér, sőt akár lehetne Szűnis Éle is, értelme nincsen, de mégis könnyebb kiejteni), valamint a Pietrele Éle (Culmea Pietrele) által közrevett völgyben található. A hegyoldalt kőfolyások borítják, és ennek köszönhetően könnyen lehet még egy-egy árnyékosabb helyen is találkozni hófoltokkal még augusztusban is. A menedékháznál szívesen találkoztunk volna Bartók Csabával, de sajnos ezen a héten nem ő volt a soros hegyi mentő. A magyarul (is) beszélő gondnok Lali bácsi kissé mogorván fogadott. Nem értettük a szemetes edény fölé, a ház falára románul kiírt utasítást, mely szerint az uzsonnás szemetünket vigyük magunkkal tovább. Magas hegységben ez érthető kérés a menedékházastól.

Egy órát pihentünk, ebédeltünk, majd mentünk tovább. A menedékházat elhagyva nem lesz szűkebb a völgy és a Pietrele tavakig húzódó 300 méteres szintemelkedés sem olyan „fogarasos”, azaz kevésbé veszi észre őket az ember. A tiszta vizű patak mellett gyalogolhattunk, miközben többször is kereszteztük azt. Egyre jobban elmaradoztak a törpefenyők – ennek külön örültem, mivel szerintem ott szorul meg legjobban a levegő, és a Kelemen-havasok óta nem különösebben sikerült megszeretnem őket.

Az Enciántól számítva kb. 2 óra alatt elérhető a Pietrele-tó (Lacul Pietrele, 1990 m). Innen szépen szemügyre vehető a Bukura I és II csúcsok, valamint a Peleága környéke is. És, miért rajonganak annyira sokan a Retyezátért, itt már érthetővé vált számunkra is. Fantasztikus látvány, ahogyan a Nap délutáni sugarai játszanak a hegyek csúcsai között.

Érdemes egyet szusszanni a partján, mivel az előtünk tornyosuló jó 200 méteres akadály leküzdése még hátra van. Természetesen a 200 méteres alatt a függőleges, azaz az „y” tengely mentén való elmozdulást kell érteni.

A hátra lévő mintegy órás kaptató nem egyszerű mindenestre. Nehezen jött közelebb a nyereg, az első napon még akklimatizálódni is kellett, és ilyenkor még tele a zsák is. De azért csak neki kellett menni, hiszen a túlóldalon várt minket a jutalom, a Bukura cirkuszvölgyében húzódó táborozó hely szép panorámájával.

Bukura II és a Pietrele-tó

Körül-körül lépkedve, egyre többször megállva, de végül mégis csak felértünk. Jó volt tapasztalni, hogy csapatunk legfiatalabb tagja, Szigeti Peti még vissza is jött, hogy megkérdezze, tud-e segíteni. Végül csak felértünk a Bukura-nyeregbe (Curmătura Bucurei, 2206m), ahonnan fantasztikus kilátás nyílt mind a négy égtáj felé, és lefelé is. Előttünk a Bukura-tó (Lacul Bucura, 2041m), ettől keletre a Peleága (Vf. Peleaga, 2509m) és a Custura Bucurei (2370m) magasodik, nyugatra a csipkézett Szelevej-gerinc (Culmea Slăveiu), a hatalmas sziklaként előttünk tornyosuló Zsudele (Vf. Judele, 2398m), valamint a „Bukurák” (Vf. Bucura I. 2433m, Vf. Bucura II. 2378m). Távolban délnek, a Kis-Retyezát és az általam legjobban várt „zárt világ” a Godján vonalai is látszódtak.

Hat órára lent voltunk a tónál. A déli oldalon található a kijelölt sátorozó hely. Kövekkel rakták ki a helyüket. Bár mindig nagy a forgalom, de azért mind az öt sátrunknak találtunk helyet. A felfrissülést hozó fürdést követően (a tóban nem szabad, az

Miki a Bukura-nyeregben

abból kifolyó patakokban már igen) megvacsoráztunk – ekkor még finomnak és változatosnak éreztük mindenkinek a kenyeret, kolbászt, otthonról hozott paprikát. Különösen jó volt látni, ahogyan egymást segítve tettünk azért, hogy a kirándulás minden kisebb-nagyobb problémája megoldódjon. Vízért sem mindenki ment el egyénileg, hanem páran hoztak a többieknek is (vízvételi lehetőség a hegyi mentők háza melletti kis forrásból lehetséges É 45°21'32.73" és K 22°52'37.69"), vagy hogy Kata megvárta egy virgonc hábitáskát, aminek a pántja leszakadt. A pánt nélkül azért nem lett volna egyszerű a következő 6 nap és mintegy 105 km. Azt hiszem ez a gerincvándorlás is egyfajta csapatsport, csak labda nélkül. Korán fekdüztünk, mivel másnap várt ránk a legnehezebb túranap.

Táv: 10,5 km, Szint: 1833 m

Bukura-tavi tábor

2. nap (augusztus 26.)

Réggel is lenyűgöző a Bukura-tavat körülölelő katlan. A Nap keletről, a Peleága felől kúszott be a völgybe, megfestve először a Bukura-csúcsokat és a Zsudelet, majd folyamatosan közelített a tóhoz és a táborhoz is.

A csapat korán kelt, egyrészt mert így érdemes túrázni, másrészt mert ezek azok a szépségek, amiket máshol, máskor nem lehet megismerni, csak ha korán keltünk. A szokásos reggeli készülődést követően izgatottan várta mindenki az aznapi menetelést, hiszen ezt tartotta minden szakirodalom a legnehezebbnek. Elég volt csak a térképre pillantani, hogy tudjuk, ez valóban így van. Nem csak a megtett magasságok miatt,

amely azt jelentette, hogy szinte a teljes menetfelereléssel kell megmászni a 2500 méteres csúcspontokat, leereszkedni a nyeregbe, majd vissza. Ennél sokkal nagyobb kihívást jelentett az a tény, hogy víz vételére csak reggel a Bukura-tónál és este a Buta menedékháznál volt lehetőség.

A Bukura-tavi táborból kelet felé kellett elindulni a sárga kereszten, amely a hegyi mentők háza és a forrás között emelkedett. Kezdetben egy katlanban haladtunk, amely füves-köves lévén nem jelentett problémát. Ráadásul, aki reggel korán indul, élvezheti a Peleága és mellékgerince által biztosított árnyékot, ami a közel 500 méteres kaptató során igen fontos „kellék”; segíti megőrizni a vízháztartást, egyezőval nem kell annyit inni mindjárt az elején.

A katlanból aztán hirtelen elkezdett emelkedni az út. Kezdetben nem volt megerőltető, viszont ahogy ez lenni szokott, amikor közeledünk a gerinchez, az egyre merevedebbé vált, néhol a nagy hátizsákok miatt négykézláb kellett magunkat felhúzni.

Végül felértünk a Peleága nyúlványára, ahonnan már csak fél óra és a csúcson voltunk. Közben a szédtű panoráma el is feledtette velünk a nehézségeket, ami a kapaszkodással együtt járt.

A Peleága (Vf. Peleaga, 2509 m) a Retyezát-hegység legmagasabb csúcsa, egyben Erdély negyedik legmagasabb pontja (a Fogarasi-havasokban található Negoj és Nagy-Vist, valamint a Páringben lévő Nagy-Páring az első három). Kifeszítettük a piros-fehér-zöld zászlónkat, és ezzel köszöntöttük a néhány perccel később érkező csapattársainkat. Nehéz leírni azt az érzést, hogy Magyarország 1000 éves határain belül az egyik kétezerötzöt század csúcsán ismét magyar zászló lobogott abban a hegységben, melynek természetvé-

delmi jellegét először 1927-ben Nyárádi E. Gyula kérvényezte, vagy amelynek köténgerején a neves, de méltatlanul elfeledett magyar gazdálkodó, vadász, író és nem utolsósorban az I. Világháború végén Sopron egyik védelmezője Maderspach Viktor járt.

Csúcsfotók, csúcscsoklik sőt csúcsalmák után indultunk a „kistestvérré” át, az alig egy méterrel alacsonyabb Baba-, azaz Papusa-csúcsra. Induláskor még felért kettő román túratárs, akik kedvesen végignézték, ahogyan a csúcson a magyar zászlóval fényképeztünk, majd jó utat kívánva egymásnak, elváltunk tőlük.

A csúcsot követően kb. 10 perc múlva megjelentek a híres szikla képződmények, az ún. Peleága-agyarai (Colii Pelegii). Kb. háromnegyed óras ereszkedést követően leértünk a Peleága-nyeregbe (Șaua Pelegii, 2285m). Talán a nyereg környékén lehetne vizet vételezni, de ahhoz biztosan le kellett volna ereszkedni még vagy 150 métert a Peleága-tóhoz (Lacul Peleaga, 2122m). Mi azonban folytattuk fel az utunkat fel,

Peleága-csúcson

Erdély ötödik legmagasabb csúcsára. Érdekes, hogy a Baba- vagy Papusa-csúcsra (Vf. Păpusa, 2508m) feljutni sokkal nehezebbnek tűnt a Peleágánál, ahova oda út vezetett, a Papusára kisebb kövek csupán, amelyeken itt-ott előbukant a sárga kereszt. Egyébként a cél adott volt, és a hegy tetejére annak északi oldalán lehetett feljutni. Kőről-kőre kellett lépkedni, és közben arra figyelni, hogy a gerincen átbukó szél ne vigye le az embert. Ilyen helyzetben érdemes a külső kőről egy belsőbbre húzódnai. Végül a nyeregtől számítva egy óra kemény kaptató után felértünk, de megérte a mászás. Innen látni be igazán a Retyezát mindkét főgerincét, a Nagy-Ormot (Vf. Mare, 2463m), amit a „Zárt Kapuk” (Portile Închise) kötnek össze a Pa-

Kis-Papusán

pusával. Állítólag nehezebb és veszélyesebb, mint a fogarasi „Három lépés a halál”. Mindenesetre a Papusáról is jól látszott, hogy a neve találó. A következő szakasz talán a legnehezebben teljesíthető, mert ott volt a következő csúcs, a Kuszturna előttünk, de mégis messze. A Kis-Papusa (Vf. Păpusa Mică, 2370m) eltakarta ugyanis az utána húzódó technikailag nem nehéz, de hosszú utat.

Rátértünk a kettő főgerincet összekötő, a „H” betű közepső részét képező ösvényre. Az előkészületek során többször olvastam róla, miszerint ennek az

Kuszturnán nyáj

átkötésnek a keleti oldala rendkívül meredek, szinte függőleges fal, óvatosan szabad csak rajta átmenni. Ennek ellenére úgy tapasztaltuk, hogy nagyon biztonságosan lehetett rajta túrázni. Sőt a Fogarassal szemben egyáltalán nem lehetett érezni a nehezebb oldal szédítő mélységét. Ezért tehát – legalábbis kedvező időjárási feltételek között – biztonságosan tudunk túrázni itt.

A nyeregben ebédeltünk. A tűző nap, a kettő darab 2500 méter feletti csúcs megmászása, majd a leereszkedés, a kőtengerek ekkor már éreztették hatásukat. Igaz már csak a harmada volt vissza a távnak a Buta-menedékházig tartó második napi szakasznak, de már nem voltunk olyan fűgék mint délelőtt. A Kuszturna (Vf. Custura, 2457m) északi oldalának kőtengerében kis változatosságot jelentett a szünni nem akaró birkanyáj vonulása, amely teljes egészében elzárta az utunkat. A Retyezátban a pásztorok – legalábbis az a kettő, akivel találkoztunk – kedvesek voltak, nem engedték közelebb a kutyákat sem

Papusa oldalában

hozzánk. Még némi beszélgetésre is sor került a két nemzet között: a köszönetesen túl az akcentussal kiejtett „Mit csinálsz?” kérdésre a „Cse fács” (Ce face?) válaszuk érkezett. Még bedobtuk a magyar embernek kissé mackósan hangzó „Drum bun-t”, majd folytattuk utunkat a Kuszturna-csúcs felé.

A Kuszturna nyugati oldalában vezetett tovább az út a menedékházhoz. Itt visszatérünk a piros sávra, amely a déli főgerincet jelöli. A jelzést, melyet vagy kisebb kövekre vagy póznákra festettek fel, viszonylag könnyű volt követni, így az eltévedés veszélye csekély volt. Fura érzés és látvány volt, hogy a nem túl messze lévő Bukura-tó, reggeli kiindulási pontunk milyen közel feküdt, viszont ehhez képest milyen nehéz napon voltunk túl.

A Kustura után kb. 1,5 óra múlva elértük a Butanyerget (Şaua Plaiul Mic, 1879m), ahol tábla jelzi, hogy innen 45 perc alatt le lehet jutni a 300 méterrel lejjebb lévő menedékházhoz. Az elágazásnál találkoztunk egy vadló csapattal. Csodálatos volt fent, 2000 méterre látni, ahogyan ez a közösség szabadon legelt, majd amikor a felnőtt lovak veszélyt éreztek, akkor összezártak a csikók körül, és alig 1-2 perc alatt eltűntek törpefenyők sűrűjében. A Kárpátok adta sajátos, máshol nem tapasztalható szabadság szimbólumai ők is, a felelős szabadság.

Végül hat óra körül leértünk a Buta-menedékházhoz (Cabana Buta, 1580m), amelyet egy magyar néni (is) üzemeltetett. A szállás tiszta és a mosakodási lehetőség adott volt. Nagyon ízlett az erdélyi csorba leves, sőt még speciális pisztrángszaporító kádat is találtunk a menedékház mellett, amibe egy közeli forrástól vezették a vizet ((É 45°32'11.72" és K 22°90'71.08"). Ezen az éjszakán 30-40 RON-ért szállást kértünk, mert közben megérkezett a hidegfront, és a sátrakat nem szeretjük volna vízesen elcsomagolni és cipelni másnap. Összességében a Retyezát déli része, a Kis-Retyezát, a Buta-menedékház Erdély felől történő megközelítése nehezebb, így nem annyira sűrűn látogatott, mint az északi oldalon lévő társai, de az egyik legnívósabb és legszebb menedékház a Retyezáti Nemzeti Parkban. (Az 1990-es évek második felében leégett. Azóta újjáépítették. Most virágosabb, szebb, mint valaha. Magyar gondnoka van.)

Táv: 15km, Szint: 2017m

Buta-menedékház

3. nap (augusztus 27.)

A kirándulások egyik legfontosabb előkészülete, hogy pontosan tudjuk, milyen időjárás várható. Vannak honlapok, amelyek 30 napos előrejelzéssel is tudnak szolgálni, de ezek igen pontatlanok, viszont

a 72-168 órás előrejelzések már eléggé megbízhatóak. Számunkra a leghasznosabbnak a www.viewweather.com bizonyult. Nem csak a nagyobb tájegységek, de a hegységek egyes csúcsainak, vagy látogatottabb részeinek pontos 2-3 órára lebontott időjárás előrejelzését is megkaphattuk. Így lehetőség nyílt a Bukura-tó, a Peleága, a Papusa, a Retyezát, a Jorgován-kő, a Godján, a Gugu vagy akár a Csernai-havasokban található Arzsán-kő előrejelzését megtekinteni. Valóban be is igazolódtott, hogy ezen a harmadik napon egy gyorsan átvonuló, de azért markáns hidegfront hoz majd esőt és szelet a Retyezátra.

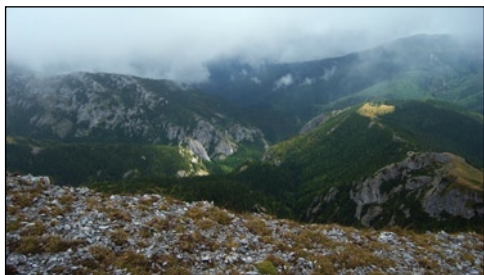
Reggel még dörgött és villámlott is. Így csak tíz óra után indultunk neki a hegynek, vissza a nyeregbe. Egy óra múlva fent voltunk. Úgy gondolom, jól döntöttünk a sátorozást illetően, mivel a talaj nedvesség, csúszóssá vált, az út mentén található törpefenyők pedig vízesek voltak. A nyeregben irányjelző tábla segített minket, hogy Herkulesfürdő balra fordulva, mintegy 45 óra gyaloglás után lesz elérhető. A piros csíkot sűrűn felfestették, az ismert kő/pózna variáció alapján könnyű a tájékozódás a hegység ezen részében.

A Kis-Retyezát (Retezatul Mic) csak nevében jelent kapcsolatot a nagy testvérrrel. Mind felépítése (mészkö), mind szerkezete, hullámzása és felszíni formái merőben eltérnek a Nagy-Retyezátban megismert vonalaktól. Ugyanakkor a mészkönek van egy komoly hátránya: a vizet úgy nyeli, mint kacska a nokedlit. Így egymás elől „martuk” el az életet adó folyadékot, amely „versenyben” egyelőre a mészkö-hegységek állnak nyeresre. A Kis-Retyezátban sem találtunk forrást a főgerinc mentén.

Kezdetben törpefenyvesek között haladtunk, de az út jobban járható, mint a Kelemen-havasokban a Kis-Beszterce alatt. Majd legelőkön vágunk keresztül, elhagyott pásztorszállásokat, esztenákat kerülgettünk. A pásztorszállás (akár elhagyott, akár „lakott”) általában forrás közelségét is jelenti, mivel a több száz birka itatását valahogyan meg kell oldani. Bár a Kis-Retyezátban augusztus második felében valószínűleg azért vannak az elhagyott szállások „felülreprezentálva” az összes eszténa körében, mivel alapvetően ekkor már alig van víz a havasok magasabb régióiban.

A kora délutáni órákban utunk egy kisebb mészkö folyosón át vezetett, amelyen mintegy száz métert

emelkedve a Fehér-csúcshoz (Vf. Albele, 2013m) értünk fel. A felhő egyre sűrűbb fellegekkel ülte meg a hegységet, így nem láttunk sokat az előttünk húzódó természeti szépségekből. Máténak és Ákosnak köszönhetően azonban mégis csak felfedezhettünk egy kis völgyet alattunk jó 500 méterrel. Függes falak, leszakadások, víznyelők jellemezték ezt a részt. A köd csak pár percre oszlott el, nekünk is tovább kellett menni a Jorgován-kő felé. Abban bíztam, hogy csak sikerül legalább méreteiben látni valamit erről a - szó szerint - legendás kőről. Valószínűleg a tövében

Kis-Retyezát

fogyasztottuk el az estebédet, amely „ínycsiklandozó” kolbász falatkákat jelentett kenyérrel, de magát az ormot nem láttuk. Ám nem maradtunk maradandó emlék nélkül ezen a napon sem, megjött „széltestvér”. Ilyen szellőcskét a Radnai-havasokban éltünk át utoljára (vagy még ott sem), amikor is nem lökészerűen, hanem folyamatosan olyan erővel tombolt, hogy többünket a földre szorított nagytáskástól. Pánó találó elnevezése alapján ez a szakasz a „Kegyetlen-katlan szirtje” nevet kapta. Ráadásul a jelek is megritkultak, tehát izgalmas volt a délután második fele. („Mint, aki barlangból nézi a hosszú esőt”, kapucnik alól szomorúan néztük a szürkén szomorú tájat.) Sajnos a Jorgován-követ (Piatra Jorgovanului, 2014m), a Kis-Retyezát szimbólumát nem sikerült nemhogy megmászni, de még észrevenni sem.

Végül a Paltina-nyeregbe (Șaua Palinta, 1935m) jutottunk, amelynek sajátos jellemzője, hogy a déli oldalon vízmosásban lehetett volna haladni. Kiinduló pontját egy nagy kőre mázolt piros vagy inkább rózsaszín paca mutatta. Ez levezetett volna minket a Soarbele tavakhoz (Lacul Soarbele, 1650m). Nem ezt választottuk, hanem megpróbáltunk egy, a térkép által jelzett pásztorszállást megkeresni az északi oldalon.

Szerencsénkre így döntöttünk, mert ahogyan megpróbáltunk előrejutni, úgy borlottunk bele az északi oldal levezető ösvényét jelentő piros háromszögbe. Ez nem jelenthetett volna problémát tiszta, szép időben, de olyankor, amikor maximum 15 méter a látótávolság, tombol a szél, már mindenünk átázott, és a pásztorszállás sehol sincsen, akkor ez a Jóisten vezetése volt. A feltételezett eszténa felől hullámokban égett fa füstje szállt.

Ezek után „már csak” lejjebb kellett ereszkedünk, hogy viszonylag lapos helyen és kevésbé szeles részen verhesük fel a sátrakat, valamint vizet is találjunk a csapat számára. Kb. 45 perccel később és 300 méteres szintvesztés után megpillantottunk egy viszonylag jól védett nagyobb tisztást, amelynek kisebb kiszögelései megfelelő sátorozó helynek tűntek. A közeli hegyoldalban rátaláltunk a „pásztortűzre”, vagyis egy kisebb méretű fenyőerdő tűzre. Az eső hatására, már csak foltokban parázslott, bűdösen füstölgött.

Sok választásunk nem volt, így két csoportba verődve felállítottuk a sátrakat. Ilyen esős időben, mint amiben mi találtuk magunkat, érdemes egymást segítve ezt úgy megtenni, hogy a vízhatlan

Sátor a Paltinánál

külső részt ketten-hárman a belső részt állítók fölé helyezik, így a nem vízhatlan sátorbelső meg lehet óvni az átázástól

Ráadásul nem kellett sokat keresgélni a forrást sem. Kb. 3-4 perc gyaloglás után a Paltina-patak fő ágát több kisebb vízhozamú ér táplálja, amelyek itt eredtek a táborunk közelében (É 45° 17'05.10" és K 22°48'42.39"). Ezek még a száraz év augusztusában is megfelelő vízhozammal bírtak, ezért érdemes megjegyezni ezt a helyet.

Ahogy mindenki elhelyezkedett, előkerültek a kis pálinkás üvegek is, hiszen egyrészt már egy korty

is jólesően felmelegített minket, másrészt tudtuk, hogy az egyik leghidegebb éjszaka elé nézünk, nem baj, ha éjjel is a kezünk közelébe lesz a „hegyek orvossága”. Azzal a tudattal és várakozással hajtottuk nyugovóra fejünket, hogy másnap reggelre kedvenc időjárás előrejelző honlapunk csodálatos, felhő mentes napot ígért.

Táv: 13km, Szint: 1330m

4. nap (augusztus 28.)

Valóban bármilyen napra ébredtünk, olyanra, amilyen valószínűleg csak egyszer adódik több éven át. A szél erősen fúj, de folyamatosan söpörte ki a felhőket, a Nap is egyre többször besütött a völgybe. A kettő együtt megszáritott mindent, amit csak tudott: sátrat, ruhát, bakancsot. Valahol a hegységeket elválasztó völgyben lehattunk: hátunk mögött még a Kis-Retyezát mézskő vonulata, előttünk már a Godjánra (Godeanu) oly annyira jellemző képződmények, mint például a Borezku-fennsík (Platforma Borăscu). Ez a természeti jelenség úgy néz ki, mintha a 2000 méter feletti hegyeket vízszintesen elvágták volna, így a tetejükön akár egy nagyobb futballpálya vagy egy rendező pályaudvar is kialakítható lenne gond nélkül. Az ilyen felszínen való gyaloglás nem jelenthet problémát szép időben, azonban felhős, ködös idő miatt akár több nap botorkálásba is fulladhat a kirándulás. Megismerve a Godján ezen természeti adottságát, azt mondhatjuk, nagy szerencsénk volt, hogy a rossz idő a Kis-Retyezátban kapott el minket, és nem a Godjában.

Visszamasztunk a nyeregbe. Az éjszakai táborhelytől mintegy 150-200 méterrel medvenyomokra lettünk figyelmesek a felázott, puha földben. Gyula nem hiába

Belépés a Godjábanba

Galbenáról

ismételgette, hogy őneki mondhatnak bármit, akkor alszik nyugodtan, ha közelében van legalább a kis-bicska. Bár azt ő is elismerte, hogy azzal alkalomadtán legfeljebb megkarcolni tudja a mackót.

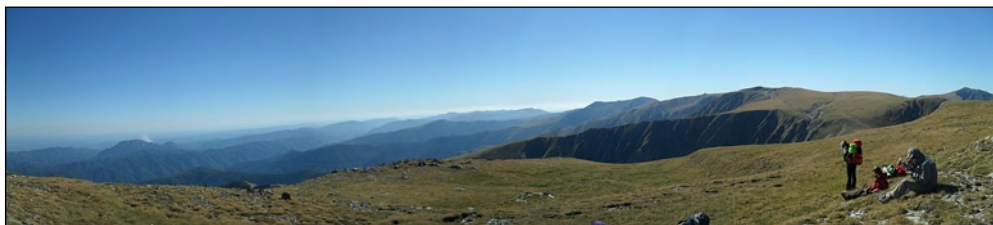
Fent a nyeregben nagyon erős volt a szél. De kicsoda különbség a tegnapi naphoz képest, azt elmondani nem lehet! A felhők folyamatosan tűntek el a hegyek csúcsairól, és beláthatóvá vált az egész Retyezát, a Kis-Retyezát, távolabb a Páring-hegység, sőt Mályi Józsi felhívta a figyelmet a Kapacinára is. A csa-

Kicsike-csúcson

pat azon része, kik tavaly ott voltak a Fogarasokban, látni vélték lelki szemekkel ezt a fenséges hegységet valahol nagyon messze; túl a talán még látható Szepeni-havasok lankás vonulatain is. A szomszédban a Mehádia változatosan zöld, gyönyörű hegytengereiben feltűnt nekünk egy magányos, meredek falú hegyorom. A túloldaláról napok óta erős füst szállt fel magasan az ég felé. Ahogy elnéztük, a gerincen már az átcsapó lángokat is látni véltük. Azon a vad tájon az oltás szinte lehetetlen, reméltük az eső oda is elért.

Délre az 1000 éves határt jelentő Vulkán-hegység tűnt elő, s azon túl már Havasalföld. Messze, nagyon messze a Balkán-hegység húzódott és a kettő között

Dél-Godján

kanyargott lent a mélyben a Kazán-szorosokból kilépő és a Vaskaput elhagyó öreg folyam, a közép-európai népek kék Dunája. Ezért a látványért érte meg több hónapon át szervezni ezeket a kirándulásokat, mászni nagytáskával komoly szinteket, perzselődni a Napon és nélkülözni a vizet. Nehéz ezt az érzést elmondani, és aki nem volt ott, azzal – bár szeretnénk – de megosztani nem lehetséges az élményeinket.

Több helyen írták, hogy a Godján nem jól jelzett, bár a főgerinc egyértelműen követhető. Nos, szerintem pontosan olyan jól jelzett, vagy még jobban, mint a Kis-Retyezát, vagy a Nagy-Retyezát jó pár útvonalra. Elég kő található itt, így van helye a jeleknek, az ösvény maga azonban puha fűvön vezetett minket. Kb. 2000 és 2200 méter között ingáztunk egész nap, amely során a hegymeneteket vagy ereszkedéseket sem úgy kell elképzelni, mint a Retyezátban például. Sokkal hosszabbak, ezért nem is megerőltetőek ezek a felfelé menetek. Igazi ajándék volt ez a szakasz számunkra, tökéletes ellentéte a 24 órával előbbinek.

Egyik csúcstól hagytuk el a másikat. Könnyen ment. Gyorsan haladtunk előre, annak ellenére, hogy többször visszafordultunk és fényképeztük a tájat (vagy magunkat a tájjal). Ebédelni olyan helyen akartunk megállni, ahol viszonylag védettebbek

Reggeli a Godjában

lehettünk a szélről. Itt is segítségünkre volt a hegy. Amikor először megpillantottuk a Gugut (Vf. Gugu, 2291m), a Godján-hegység legmagasabb csúcsát, ott kellett leereszkedni egy hosszán elnyújtott völgybe. A völgyben találtunk is egy forrást (É 45°15'54.20" és K 22°46'53.21"), amelyet ilyenkor azonnal ki kell használni, és teletölteni friss vízzel a kulacsokat. A nagy ivászat előtt, érdemes jól átvizsgálni a forrás környékét. Él a havas, áprilistól kora őszig tele van legegész birkanyájakkal! Birkatrágya mindenütt..

Ebédre sikerült megállni egy kis kaptató aljában, közel egy elhagyott esztenához. Amikor nincsen szél, akkor csodálatosan érezni a Nap melegét; megszabadultunk a bakancsoktól, és a hegyoldalban elnyújtózkodtunk. A Godján folyamatosan gondoskodott a szebbnél szebb ajándékokról, mintha csak ellensúlyozni szeretne volna a Kis-Retyezátban töltött napunk viszontagságait.

Innentől kezdve a jelek megfoghatóak. Néha nagyon kopottan még fel-fel tűnt a piros csík, aztán már az sem. Helyüket átvették a kőszobrok, amelyeket a pásztorok és kirándulók rakosgatnak, mindig kicsit magasabbra (ez magashegyekben, szerte a világban, elterjedt útjelző obeliszkek). Ez is segítség, de az igazi, s ezt ajánlom annak, aki a Godjában (majd a Csernai-havasokban) jár, hogy a csúcstól ne kerülje ki, hanem menjen fel azokra. Jól belátni kilométerekre a főgerinc vonalát, így könnyű az utat tartani – természetesen szép időben. Végül előbukkant éjszakai szálláshelyünk, egy kis tengerszem a hegység ölelésében, amelynél szebb, tökéletesebb szálláshelyt elképzelni sem lehetett volna a Kárpátokban kiránduló embernek. Ez valahol a Kicsike-csúcs (Vf. Micușa, 2180m) és a Szkersó-kő (Piatra Scărișoarei, 2245m) között, a két csúcstól összekötő nyereg aljában található. A legfontosabb, hogy csak mi magunk élvezhettük e paradicsomi környezetet.

A Szkersó-tavat (Lacul Scărisoarei) három oldalról határolja hegyoldal, így a széltől gyakorlatilag teljesen védve voltunk. A tó körül pázsitos fű húzódtott, amelynél puhább és egyenesebb sátorozó helyet el sem lehetett volna képzelni. A tó déli/dél-keleti oldalában kb. a táborunktól mintegy 4-5 percre gyalog tiszta vízü forrásra bukkantunk (É 45°15'27.16" és K 22°43'10.64"), amely bőségesen ellátott minket az oly nélkülözhetetlen folyadékkal. Késő délutáni programunk: tisztálkodás, csomagok rendezése és sátrak szárítása, valamint főzés. Nehéz leírni, visszaadni azt a varázslatos érzést, amely e helyen, az 1000 éves határon, de még teljes háborítatlanságban megszállja az embert. Úgy hiszem, ez a nap volt a „jutalomút” számunkra.

Táv: 14km, Szint:1536 m

5. nap (augusztus 29.)

A reggeli teendőinket követően elindultunk. A Szkersó-tavat nehéz szívvel hagytuk el, és biztosan mondhatom, hogy az eddigi legkitűnőbb sátor-szállásunk volt az egész, most már négy éve tartó kárpáti vandorlásunkban.

Elállt a szél, csodálatos tiszta idő köszöntött ránk. Csak a Nap süttött egyre melegebben, és megmondom őszintén tizenegy és délután három óra között ez elég meleg időjárást jelentett még fent 2000 méter felett is. Nem is csoda, mivel ha a szélességi fokokat nézzük, akkor egy szinten voltunk már Fiumével (Rijeka) vagy az olaszországi Velence városával. A mediterrán hatás is egyre fokozódott, ahogyan közeledtünk a Godján-csúcs felé.

Határkőnél

Nagy örömünkre, rátaláltunk két, az 1920 előtti időkből jó állapotban megmaradt Monarchia-beli határköre. Ezek a kb. 1,5 méter átmérőjű félgömbök ma is szép állapotban maradtak fent. Itt-ott repedeznek ugyan, de úgy tűnik, mint utolsó mohikánok dacolnak a szélsőséges időjárással és a történelem viharaival. Józsi elmondása szerint ide már nem jött fel a román katonaság felrobbantani, ezért maradhattak meg ezek a határt jelző kőgömbök ebben az eldugott világban. Sok helyen a leleményes székely nemzettársaink földet vetettek a határkövekre. Idővel fű takarja be e gomba-mezőt. Csak az avatott szem láthatta, mit rejtjenek a szabályos füves kertek... Természetesen, mint tavaly a fogarasi Király-szirten (Negoj-csúcson), úgy itt is fellobogóztuk egykori határunk jelzését.

„Fotós” szemmel

Már tavaly, a Fogarasban is szerettem volna éjszakai képeket készíteni, de akkor végül erre nem került sor. De idén bepótoltam! Azt hiszem megérte plusz súlyként cipelni nem csak a fényképezőt, de az állványt is hozzá. (Nehéz a fotós élete! Hát még a zsákja!) Egy ilyen hosszú gyalogtúrán kardinalis kérdés a felszerelés súlya, de ha az ember azért marad le élete képéről, mert nem volt nála állvány... azt egy életen át bánni fogja! Mint ahogyan azt is, ha nem marad ideje fotózni. Tavaly a Fogarasban nem egy kép nem készült el azért, mert rohanni kellett a többiek után. Idén szerencsésebb volt a helyzet. Fotóssal túrázni nem egyszerű. Minden kis kavicsban, bokorban, minden kiszögellésben témát keres, és gyakran talál is. Menetből nehéz jó képeket készíteni, ahhoz idő kell. Időt kell neki adni, hogy megtalálhassa a legjobb a szöveget, a legjobb kép kivágást, beállíthassa a gépét. Ezért azt tudom csak tanácsolni – nem csak „fotós” szemmel –, hogy inkább kisebb távokat tervezetek egy napra, hogy legyen idő fényképezni, vagy akár csak nézelődni. Végig lehet rohanni a hegységen úgyis, hogy nem látunk belőle semmit. De akkor mi értelme van?!

Még valami. Tájéképekhez kötelező a polárszűrő! Ég és föld a különbség. Az állvány már csak ezért is hasznos lehet, mert a polár csökkenti a fényerőt. Verőfényes napsütésben ez nem probléma, de nem lehet mindenkinek olyan szerencséje, mint nekem volt ezen a túrán.

Tovább haladva a Godján-hegység déli részén valamivel több él található, mint az északi felén, de ezek sem a Fogarasban, vagy a Retyezátban tapasztalható pengeéles gerincszakaszok. Elhaladtunk a Nagy-Morál mellett (Vf. Morarul, 2279m), amely csúcsról indul ki a kb. 2 órás út a Godján-hegység legmagasabb pontja, a Gugu felé (Vf. Gugu, 2291m). Mi azonban folytattuk utunkat délnek.

Pánó a fotósmeister

A Nagy-Morált elhagyva továbbra sem találtunk egyetlen piros csíkkal jelzett követ sem. A Godján előtti csúcsot az úton haladva kerültük délnek, és már előttünk is tornyosult a kirándulás utolsó 2000 méter feletti tömbje a Godján-csúcs (Vf. Godeanu, 2229m). A csúcsra fel lehet menni annak északi oldalát elérve is; így egy kijárt ösvényen haladva, kevésbé meredek úton jutunk fel a tetőre. Ugyanakkor neki is lehet menni a hegynek, és kisebb sziklafelszöké-

Godján-csúcs

seken felkapaszkodva, kőfolyásokon szerpentinezve megmászhatjuk a Godján-csúcs több 2200 méteres magasságát. Ködös időben a felmenet is, de főleg a lejövet nagyon veszélyes lehet!

Érdeemes felmenni a csúcsra. Nem csak azért, mert névadó hegyről lévén szó, tehát „illik” meghódítani ezt is, hanem mert innen láthattuk utójára igazán a távoli Retyezát vonulatait, miközben tőlünk néhány

Pecsénymozgás az Olán-csúcs alatt

kilométerre, nyugatra már a Szárkő-hegység tetején lévő meteorológiai állomáson csillant meg a nyári végi napsugár. S kitérült előttünk a déli horizont: a Csernai-havasok, az 1000 éves határt jelentő Domogled valamint a mögötte húzódó Havasalföld, és messze délen a Balkán-hegység. Az ismeretlen mehádiai oromot is kutattuk, az erdőtüz ég-e még? Úgy tűnt, valaki vagy valami mégis elolthatta.

Bő háromnegyed órás pihenőt követően megkezdtük ereszkedésünket az Olán-csúcsot a Godján-csúccsal összekötő völgyben. Itt van valahol elmosódva Erdély és a Bánság, a Godján és a Csernai-havasok közötti határ. Innen már érdemes figyelni a kígyókat és a kárpáti-skorpiókat is. Az út – távolról nézve – egészen jól követhetőnek tűnik, de ha közelebb megyünk, akkor nem igazán találjuk meg. De mindemellett a legnagyobb probléma a víz hiánya volt. A reggeli készletünk erősen apadt, főleg a nagy melegben. Így irányt váltottunk és igyekeztünk olyan helyet találni a sok kiszáradt vízfolyás közül, amiben még csörgedezik valami. Mivel a völgy aljában folyót és pásztorszál-

PKE bélyegző

lást vettünk észre még messziről, így reméltük, hogy nem fogunk tévedni. Szerencsénkre találtunk forrást (É 45°10'55.55" és K 22°34'12.87"). Ilyen helyzetben értékelődnek fel igazán az alapvető éltető elemek, mint a víz, a levegő vagy a Nap melege reggel.

Egy jó óra múlva elhagytuk a kis folyót, és nekivágtunk az Olán-csúcsnak (Vf. Olanelor, 1999m). Innen az utat vagy kis kőoszlopok mutatták, vagy maga az ösvény, de találtunk kocsinyomokat is.

A Nap ekkora már lefelé haladt, de még adott elég időt arra, hogy a csúcs után kellemes pihenőhelyet találhassunk. Táborozni kellemes, pázsitos fűvön lehetséges az Olán és a Dobrii között. Sajnos víz nem volt a közelben, megint csak a völgyfőbe kellett lemenni érte (É 45°17'05.10" és K 22°48'42.39"). Ami a tábort illeti, gyönyörű környezetben tudtunk vacsorázni. Sőt hála Pánó aszalékának és Kata trapista sajtjának igazi gurmanok lettünk fent a hegyen. Lehet, hogy csak a változatosság tette, de ez az „összeállítás” igazi csemegének bizonyult fent.

Táv: 16 km, Szint: 1050 m

6. nap (augusztus 30.)

Reggel a szokásos készülődésünket követően indultunk volna, amikor Józsi odahívott egy nagy kőtömbhöz, közvetlen a sátruk mellett, hogy talált valamit. Ez nem volt más, mint a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület által (illetve Vámos Lászlóék által) kihelyezett kis pecsétnyomó. Több ilyenrel lehet találkozni végig a Déli-Kárpátokban; ha jól tudom, akkor idén már a Fogarasi-havasokig jutottak a pecsétnyomók kihelyezésével. Ennek a hatalmas munkának egy jó hírverést kellene készíteni, mert nagyon komoly értéket képvisel.

A hatodik nap reggelén már egyértelműen a Csernai-havasokban jártunk. Ezt onnan is meg lehetett állapítani, hogy kétóránként legalább egy nyájba belebotlottunk, s a pásztorkutyák nem viselkedtek valami barátságosan. Ilyenkor összeczártunk, Yokét előreküldtük, hogy az ő magas frekvenciát kibocsájtó kis ketyeréjével, mint valami televízió távirányítója mindig megtehesse a szükséges lépéseket, elérje a kívánt hatását. Az is biztos, hogy ha tízszer nem kell használni, akkor egyszer sem. Nagyon jól kiszedett/kiépített úton haladtunk. Délre már legalább tíz kilométert magunk mögött hagytunk, s mivel

a Dobrii-csúcs (Vf. Dobrii, 1928m) környékén több forrást is találtunk, ezért vizünk is volt bőven. Sorra maradtak el a magasabb kiszögellések: a Lófej-csúcs (Vf. Cailor, 1856m), a Bandi-csúcs (Vf. Bandiolu, 1816m), a Boldoven (Vf. Boldoveni, 1800m).

Csernai-havasok

A Nap perzselt, a nyájak óránként egyszer biztosan akadályt jelentettek, miközben a Boldoven környékén hol volt, hol meg nem volt ösvény. Így az áfonyabokrokra lépdelve, vagy a köztük lévő csapásokon haladva próbáltunk utat törni magunknak. Ebédnél megálltunk egy kisebb nyeregben, s mint az arabok a sivatagban, betakartuk mi is magunkat a Nap elől. Ekkor jött az a gondolat, és ezt ajánlom jó szívvel az Olvasónak is, ha egyszer hasonló helyzetbe kerülne, hogy 2-3 túrabotot jó erősen szúrjon le a földbe kb. 50-60 cm-re egymástól. Az így kapott „pillérekre” kell a törölközőt kiteríteni, amely már alkalmas arra, hogy kelően nagy árnyékot adjon egy ülőhelyzetben lévő embernek.

Csernai-havasok Dobrii-csúcs

Ebéd után tovább haladtunk, de vizünk vésezen fogyott. Azt hiszem, ha még egyszer mennék a Csernai-havasokba, akkor első körben annak néznék utána, hol vannak források. Nem győzöm hangsúlyozni: sokat kivett az emberből (és emiatt többet is kellett inni), hogy magashegység ellenére nagyon

Beresnyák Gyula és a kis medence rövid története

A túra utolsó előtti napján a Csernai-havasokban – amikor már órákat gyalogoltunk a kietlen, általunk ideális viperafészeknek tartott, végtelen áfonyamezőkön a rendkívüli melegben és ráadásul a vízkészletünk is fogyóban volt – elhatároztam, hogy vizet kell találnom, mert eddig ez a feladat általában Józsiira maradt. Gondoltam „most bizonyítok”.

A táborhely kiválasztását követően elindultam, hogy beteljesísem a kitűzött célt. Bejártam a fél hegyoldalt, mikor egy nagy köre lettem figyelmes, ami alól mintha víz csordogálna kifelé. Oda siettem és diadalittasan intettem fel a többieknek, hogy sikerült. Aztán ahogy közelebb értem láttam, hogy a vízfolyás rendkívül minimális, sőt egyenlő a nullával, a kő alatti medence pedig tele van döglött szöcskék és sáskák maradványaival, amelyek az enyészet különböző fázisában voltak. Amikor ezt sikerült feldolgoznom, éreztem, hogy ebből inni, valószínűleg nem fogunk.

Lehangolva mentem vissza a gerincre, ahol mindenki arra számított, hogy egy bővizű, tiszta forrásra bukkantam, mert vizünk szinte egyáltalán nem volt már. Kérdezték is „Milyen a forrás?” Én nagyon jól tudtam, hogy ebből a kulacsokat nem töltjük meg, de ezt így nem mondhattam ki, diplomatikusan csak annyit jegyeztem meg, hogy nem a környék legnagyobb forrása, és tele van döglött szöcskéekkel, de azért hozzátettem: „Meg kell nézni.” Hátha valami Istenes csoda folytán valaki lát benne fantáziát.

Sajnos, többet másnak sem sikerült belőle kibozni. Végül Gábor mentette meg a becsülete azzal, hogy kitalálta, fürdeni kiváló lesz a kis medence, mert a szöcskéket és egyéb bomló élőlényeket kikerülve azért remek kis medence volt ez. És valóban a lemenő nap fényében, egész jól fürdött benne a csapat azon fele, akinek még volt ereje lemászni a hegyoldalba. Így az önbecsülésem is valamelyest helyre állt.

Természetesen, ahogyan az egész túrán történt, aznap este is Józsi talált egy tiszta bővizű forrást, és el látta a csapatot vízzel, amit nem győztünk neki azóta sem elégszer megköszönni. Nem baj, jövőre is lesz esély bizonyítani, és akkor már biztosan sikerül egy igazi bővizű forrással megajándékozni a túratársakat.

Odafent. A Nagy-Vlaszkó oldalában, még a kiemelkedés meghódítása előtt, találtunk egy bővizű és tiszta forrást (É 45°04'31.01" és K 22°31'11.46"). Így feltöltekezve már csak neki kellett vágni az utolsó nagy kaptatónak: a Vlaszkó-testvéreknek. A Nagy-Vlaszkó (Vf. Vaşcu Mare) majd a Kis-Vlaszkó (Vf. Vaşcu Mic, 1733m) került utunkba. Nem volt egyszerű meghódítani a csúcsokat, de megérte. Miután átgázoltunk egy tarlóig leégett áfonyamezőn (ebben legalább biztosan nem volt kigyó), csodálatos panoráma nyílt meg előttünk a Cserna-folyó völgye felé. Fantasztikus mészkő leszakadások, függőleges falak és a szemben lévő Mehádia ormai, letörései valami sajátos fehér-aransyárga fényben csillogtak. Gyönyörű látvány, amiért megérte egész nap az áfonyabokrok között törni az utat.

A Kis-Vlaszkóról leereszkedve annak nyergében sátoroztunk. Gyula felfedezett egy kis pocsolyát, amiben döglött szöcskét is találtunk bőséggel, de mégis örömmel mosakodtunk benne. Igaz talán 100 méterrel is lejjebb volt, mint a táborhely, de mégis le kellett mosni magunkról a koszt, így nem sokat gondolkodtunk a pocsolya állapotán. Eközben – és ezért az egész csapat nevében hatalmas köszönetet szeretnék mondani – Mályi Józsi forrást (É 45°03'14.03" és K 22°29'53.91") is talált nem is olyan messze a tábortól, csak éppen a hegy másik oldalán. Onnan hozott nekünk vizet. Cserébe mi is vállaltuk, hogy reggel ezt mi tesszük majd meg (Józsi az utóbbi időkben rászokott az öltiteres desztaláltvizés ballonokra. Napközben tehetetlenül fityegnek a hátzszakok oldalán, de este táborállításnál nagyon hasznosak lehetnek).

Az alkonyat rózsaszínbe borította a nyugati ég alját, vagy Kosztolányi Dezsőt idézve: „Az alkonyat

Pocsolyában fürdés (haladóknak)

Ha csak egy „pocsolya” áll rendelkezésünkre, mint vízvételi és tisztálkodási lehetőség, akkor érdemes a következő módon eljárni: Álljunk a víztől nagyjából 0,5-1 méter távolságra, és kérjük meg egy társunkat, hogy kezébe vizet véve fröcsköljön minket. Így meglepően kevés víz is elég a „zubanyozáshoz”, ugyanakkor a „pocsolyánkat” sem szennyezzük be, és adott esetben nyugodtan vehetünk belőle ivóvizet is. (Természetesen, ha mód van rá, akkor egy patak forrását használjuk vízvételzésre, de előfordulhat, hogy nincsen erre lehetőség.)

meleg tudott lenni, illetve maga a terep sem könnyű kitaposott út és jelzés hiányában.

A szerencse megint mellénk szegődött, vagy más-hogyan is mondhatom: gondoskodtak megint rólunk

csókot hajt a ködnek, rózsaszín hullámokban fűrődnek...” (Szeptemberi áhitat). Valószínűleg ennek a természeti jelenségnek a szépsége miatt nem gon-

Éjjel a Kis-Vlaskónál

doltunk arra, hogy ez jelenthet jó eséllyel szelet is. Lefekvés előtt a Fogarasban kialakult hagyományt sem szeretnénk volna megszakítani: a hegyen töltött utolsó este kis kört alkottunk és a maradék pálinka és aszalék készletünket körbeadtuk. Szigorúan jótékony céllal: ne kelljen levinni a hegyről!

Táv: 15km, Szint: 1090m

7. nap (augusztus 31.)

Az utolsó napunk a hegységben. Éjjel tombolt a szél, és nem csitult reggel sem. Ezt egy sátortartó rúd bánta, de szerencsére a sátor egésze jól bírta, így végül is – belső támasztás mellett de – kitarítottak „házaik” az utolsó napon is. Ez a hátránya közvetlen a nyeregben éjszakázásnak. Ha szeles az éjjel, akkor a legalacsonyabb ponton fog átbukni a levegő, így pont beleakadt a sátrakba.

Yokéval kicsit tanakodtunk indulás előtt, hogyan és merre hagyjuk majd el a Csernai-havasokat. Mályi

Itató a Csernai-havasokban

Józi hívta fel a figyelmünket, hogy vigyázzunk, mert csalóka a hegység völgyeiből már ide látszó házak, szállások viszonylag sűrűbb hálózata. Nem könnyű

elhagyni a havasokat, és csak a kijelölt úton szabad menni a hirtelen jelentkező leszakadások miatt, amelyek szinte teljesen függőlegesek.

Az indulást követően érdekes volt tapasztalni, hogy ez a térség már mennyire „felszerelt” már ami a vízellátást és a nyájak itatását jelenti. Így visszagondolva, a Nagy-Vlaskótól kezdve gyakorlatilag mindenhol található jól kiépített itató, ami azt jelenti, hogy a hegy gyomrából kijövő forrást felfogják, és itató vályúkba vezetik. A hegycsúcsokat összekötő nyergek vagy a csúcsokon átvezető csapások mentén többször találtunk ilyet néhány óra leforgása alatt, ami nem is csoda, ha ennyi jószágot gondolnak itt.

A Csernai-havasok másik érdekessége, hogy nincsenek fenyőfák. Vagyis a lombhullatók és a pusztaság, fűvel borított hegyoldal között nincsen a magashegységekre jellemző átmenet a flórát illetően. Mivel az út közvetlen az erdőhatár mellett vezetett el, ezért

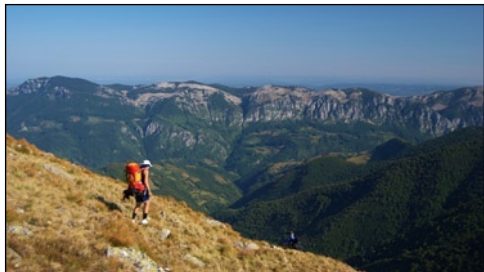
Arzsán-kő

egy-egy pillanatra már élvezhettük a fák árnyékát is (jelzések továbbra sem voltak, de az ösvény egyértelműen kanyarog, letérni róla ezért sem érdemes, és nem is ajánlott a mészkő leszakadások miatt).

Nagyjából 10 óra környékén egy nagyobb karámrendszerhez értünk, amelyet kőből építettek. Kövek vannak a Csernában, ne de ennyi! Érdekes látvány, hasonlított az elhagyott ókori falvak képéhez. Innen a kb. 200 méterre lévő nyeregben egy tisztásra értünk ki. Itt balkézre a piros háromszöggel jelzett út vezetett le a völgybe, legalábbis ekkor még ezt hittük. Nagyot nem csalatkoztunk szerencsére, de megtanultuk, hogy a Csernai-havasok nem ereszt egykönnyen.

Betértünk balra és ráléptünk a jelzett erdei ösvényre (az első godjáni nap óta nem láttam semmilyen jelzést, erre tehát számítani kell a Csernai-havasokban túrázóknak). Egy kis várakozást már mindenkin éreztem. Valami régi-új érzés csapott meg minket. Újra

lombos fák között haladtunk, és kb. 40-50 percenként újabb forrásokra bukkantunk. Ahogyan esett a szint, úgy lett egyre melegebb. Egyre több emberi „nyomot” fedeztünk fel: kerítések, háziállatok, majd lovas kocsí vajatok, házak s végül lakóik. Bevallom, s talán a többiek nevében is szólok, hogy kicsit visszavágytunk a gerincekre.

Mehádia

Végül kiértünk egy kis település mellé. Ez volt Prisacina. Itt elhagytuk a piros háromszöget és rátértünk a piros és sárga ponttal jelzett széles gyalogútra. Folyamatosan veszítettünk a magasságunkból és a mellettünk folyó kis patak irányát követve arra számítottunk, hogy hamarosan meglátjuk a Cserna-folyót. Bizakodva lépdeltünk, siettünk, hogy végre a patakban fürödhessünk.

Csakhogy a hegy nem engedett el. A településtől számított kb. 1 órai gyaloglást követően elkezdett emelkedni az út. És nem hagyta abba. A jelzés szépen jött velünk, így feltételeztük, hogy nem tévedtünk el, de furcsa volt. Egyre furcsább. Szinte visszakapaszkod-

Csernai-leszkadások

tunk 800 méter fölé, és csak nem akart vége szakadni az ösvénynek, amely inkább vette fel a Cserna-folyóval párhuzamos vonalat, semmint merőlegesen neki

ment volna. Éppen ezért – biztos, ami biztos – megkérdeztünk egy idős román bácsit, hogyan is lehet lejutni. Útba igazított minket, és valóban egy csodás kilátót érintve, amely a folyó völgyébe engedett bepillantani, végül leértünk magához a Csernához. Sőt utunk végére a sárga jel is visszatért a mi ösvényünkbe. Most már csak el kellett valahogyan jutni Herkulesfürdőbe, s mivel Erdélyben voltunk, ezért a stoppolás jöhetett szóba. Katával meg is próbáltuk, és a negyedik (vagy ötödik) autó fel is vett minket (mégis csak nagyobb az esélyünk volt így, mint, ha egyedül mentem volna). Herkulesfürdőn aztán talákoztunk Szigeti Laciékkel, akiket a Buta-menedékházban láttunk utoljára. Laciék mindenkit beszállítottak a „7 Forrás” (7 Izvoare) nevű kempingbe, majd Yokéval és Mikivel visszamentek Dévára a kocsikért.

Herkulesfürdőről (Herkulesbad, Băile Herculane) és egyáltalán a Cserna-völgyéről csak annyit, hogy

Herkulesfürdő nyomora

ezért (is) kár volt 1920-ban az impériumváltás. Semmit nem sikerült kihozni egy olyan helyből, amely méltán lehetne vetélytársa akár a Grand-Canyonnak is. A környék turisztikai vonzereje ilyen balkáni állapotok mellett gyakorlatilag nulla. A kempingben szinte meg lehetett volna számolni, hogy mennyi fűszál található (nem pázsit!), a román kocsikból egész nap szól a sajátos zenéjük (bár az is igaz, amikor megkértük őket, akkor lekapcsolták). A büfékben nagyon kedvesek a román felszolgálók, de lassan nem lenne baj, ha az alapközmű ellátás elérné Herkulesfürdőt. Nekünk, magyaroknak így is szép, mert 92 év után is kiütközik a két nemzet hozzáállása a fejlesztésekhez, előrelépéshez. Megint csak a többiek nevében is beszéllek, hogy visszavágytunk a havasokba.

Táv: 15km, Szint: 1289 m

8. nap (szeptember 1.)

Végül ez a nap is eljött, az utolsó. Nem akartunk egyenlesen az Orsova – Karánsebes – Temesvár útvonalon hazamenni (6-os út), mivel nagyon forgalmas, másrészt ennek alternatívájaként ott volt az alsó út, amely a Duna mellett húzódik végig.

Így Herkulesfürdő után balra kanyarodtunk és a 6-os úton irányunkat Orsova városa felé vettük, hogy megnézhessük a Kazán-szorosokat. Orsova (Orschowa, Orşova) ma már nem az a város, ahol 1849-ben Kossuth Lajos elhagyta Magyarországot, és Jókai Mór „aranyembere” Tímár Mihály is hiába keresné a Senki Szigetét (amely a valóságban is létezett Ada Kaleh néven). Mióta Nicolae

Duna felett

Ceaşescu megemeltette a Duna vízszintjét mintegy 33 méterrel az 1970-es években, így mind a város, mind a kicsiny török sziget a víz alá kerültek. Nem is álltunk meg a városban, hanem haladtunk tovább, mivel úgy tudtuk, hogy a Nagy-Kazán-szoros bejáratának tetejére fel lehet menni a kék háromszög jelzését követve.

A főutat elhagyva egy erdőben találtuk magunkat, amelynek elején egy tábla hívta fel a figyelmet a látnivalókra. A széles ösvény tíz perc megtétele után hirtelen balra kanyarodott és erősen emelkedni kezdett. Érdemes botokkal elől csörtetni, mivel a Kárpátok ezen legdélebbi zónája valóban kiváló élőhely a hullók, kiemelten a viperák számára.

Bő fél óra alatt felértünk a kb. 175 méter magas kiszögélésre, ahonnan nehezen leírható kép tárult elénk. Közvetlenül alattunk több mint száz méterrel folyt a Duna, amely valaha ezen a szakaszon, mint üstben a forró víz, fortyogott, zúgott, kavargott tova a Fekete-tenger felé. A fehér mészkösziklákra ki lehet mászni, de ajánlom

mindenkinek, hogy legyen körültekintő a magasság és a kígyók miatt! A kiszögélésről nem csak a Kazán-szorosok bejárata látszik, hanem a folyam nyugatabbra eső szakasza is. Nagy nemes mélykék vízként kanyarog ma a Bánság és a szerb oldal között.

A Kazán-szorosokat elhagyva a Duna mellett haladtunk az 57-es számozású másodrendű fő úton. Aki ezt a szakaszt választja, az készüljön fel, hogy végig lesz látnivaló bőven köszönhetően Európa második legnagyobb folyamának, de az út sokszor eltűnik, vagy nagyon le kell lassítani a kátyúkkal (inkább kráterekkel) borított részein le. A Dunát Lászlóvára (Coronini) település után elhagyva egy kietlen,

rendkívül elmaradott területre értünk, ahol joggal érezhettük, hogy valóban itt ér véget Európa (Samuel P. Huntington, a Harvard neves professzora valóban itt húzta meg a Nyugati Civilizáció határát könyvében [A civilizációk összezapása és a világrend átalakulása, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2004, 258.o.]).

A régi Krassó-Szörény és Temes vármegye határán járunk, ahol a Bánsági-hegyvidék

végleg ellaposodik, és kezdetét veszi a Nagy-Alföld. Ugyanakkor a településeken ma már nem élnek azok az emberek, akik egykor hasznosították munkájukkal ennek a vidéknek a kiváló földjeit. Hiányoznak a svábok és a magyarok; valaha volt létüket már csak a XIX. század végi Magyarországnak módosabb gazdáira oly jellemző, az utcafrontra merőleges hosszú parasztházak bizonyítják. Egyiken-másik homlokzatán ma is ott az évszám és a német/magyar (volt) tulajdonosának neve.

Temesmóránál (Moravitza, Moravița) kanyarodtunk rá az 59-es (E 70) útra, és rövid időn belül már Temesvárra (Temeschwar, Timișoara) értünk. A város közel 310.000-es nagyságával, iparban, szolgáltatásban, oktatásban, közlekedésben stb. betöltött szerepével az ország egyik legjelentősebb települése. Európa első városa, ahol villanylámpával világították meg a köztereket 1884-től! Sörgyárát a XVIII. század végén alapították, és még ma is létezik. A belváros

palotái, lakóházai, a különböző felekezetek egyházi épületei, a Béga-folyón átívelő hidak mind-mind egy fejlettebb világot engedtek sejtetni (román mércével mindenképpen). Talán Temesvár nem töltött be történelmünkben olyan kultikus szerepet mint Kolozsvár, de az biztos, hogy az egyik legfejlettebb, legiparosítottabb polgári város lehetett hajdanán, és ebből a kultúrkörből ma is megőrzött valamit. Nem csoda, hogy innen indult ki 1989 decemberében Tőkés László hősiességével, a „Kárpátok géniuszá”, a román diktátort megdöntő rendszerváltó forradalom is.

Bartók Béla

Ebédeltünk és sétáltunk egyet az egyik főtéren. Sajnos több időnk már nem volt, de hogy még viszszajöjünk Temesvárra az biztos.

Temes megye székhelyét Kiszombor irányában hagytuk el, hogy még tiszteletünket tehessek Nagyszentmiklós világhírű zeneszerző fia, Bartók Béla előtt. A két város közötti táj gondozottsága teljesen elütött a Temesvártól délre eső területekétől. Szépen művelt földek, tiszta porták jellemezték a közbeeső falvakat. Nagyszentmiklóson (Großsanktnikolaus, Sännicolau Mare) pedig végre helyi magyarokkal is találkoztunk, akik készséggel és örömmel segítettek megtalálni a XX. század egyik legnagyobb magyar zeneszerzőjének, népzenei kutatójának szobrát.

Táv: 2,5 km Szint: 270 m

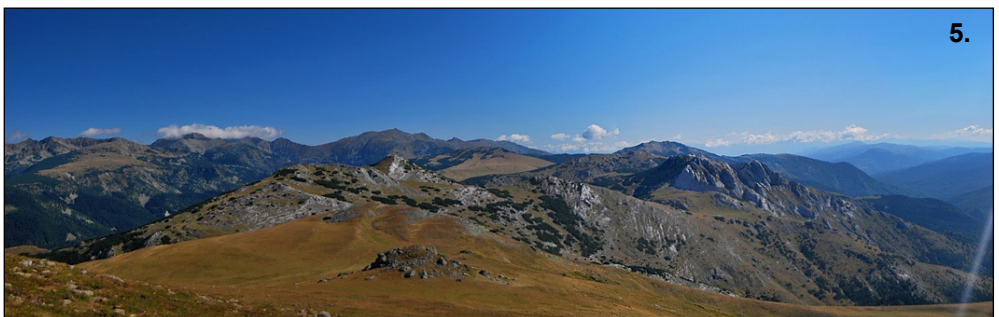
A leghosszabb, de talán a legemlékezetesebb kárpáti gerincvándorlásom vagyunk túl. Még napokba telt a hazatérést követően is, amíg visszazökkentünk a normál kerékvágásba. Bár sokat és sokaknak szeretnénk volna mesélni a Déli-Kárpátokban töltött hetünkről, azt vettük észre, hogy nem igazán tudjuk, hogyan és hol kezdjünk bele. Nem nagyon lehet átadni ezt az élményt, érzést, amit ebben az egy hétben gyűjtöttünk, így csak remélni tudjuk, hogy ezzel a kis úti beszámolóval is többeket sikerül Erdély ezen szegletébe (is) csábítani.

Írta: **Miklós Gábor**

Lektorálta: **Beresnyák Gyula, Mályi József, Pánovics István, Sebő Ákos**
Fényképek: Ádám József, Csányi Miklós, Miklós Gábor, Pánovics István, Szigeti László, Szigeti Péter

A Duna a távolban

1. Beresnyák Gyula, 2. A csapat, 3. Ádám Yoke, 4. Peleága-csúcson, 5. Retyezát, Kis-Retyezát

Balatoni bóklászók avagy a túravezetés rejtelmek

(a túravezető levele egy lemaradt túratársnak)

2011. július 1-3.

Kedves Túratársam!

Sajnálom, hogy nem tudtál eljönni, sok jó dologról maradtál le: Hideg volt, katasztrófális a busz- és vonatközlekedés, ezért minden túránk ki volt centizve. Irgalmatlan vitába keveredett a társaság egy rossz helyre kitért útjelző tábla miatt, és csak a bátrak mertek első nap este fürödni a Balatonban, olyan hideg volt a víz. Az első napra előrendelt vacsoránk egy fabatkát sem ért, az általunk bográcsban főzött pincepörkölt finom volt, de kevés annyi éhes száznak, egyébként folyton szendvicseket kentünk. De a társaság jól érezte magát, bár nekem kissé strapás volt a szervezés. Azért volt segítségem: az anyukák voltak a szendvicskészítők, az apukák jó érzékkel összefogták a főleg kamaszfiúkból álló társaságot, így a fiúszobában rend volt. A két nagylány pedig vigyázott a három kicsire. Rám a szervezés, a szálláshely gondnokával való tárgyalás, és minden később érkező – becsatlakozó – korábban távozó navigálása jutott.

A bátor strandolók

Péntek: A csapat egy része vonaton utazott Bala-tonakaliig, hamar odataláltunk a szálláshoz is, ám a gondnok kb. egy órányi várakoztatás után egyszerre akarta átadni a házunkat és ismertetni a szabályokat, miközben az autókön érkező túratársak vagy engem hívtak, vagy én őket, hogy odataláljanak a házhoz, mert nem a postacímen volt a szállás, de ez csak a helyszínen derült ki. Hol a gondnokhoz beszéltem, hol telefonon valakivel, közben csak a gyerekek kérdezték, hogy mit hová tehetnek, beköltözhetnek-e a szobájuk-ba, és mikor megyünk a strandra. Mikor végre volt 5 percnyi szünetem és megcéloltam a mosdót, még ak-

kor is megszólalt a telefonom, Attila túratársunk keresett. Megkértem, hogy hívjon később.

Ilyen kezdet után már felüdülés volt visszamenni az állomásra, hogy Badacsonyba utazzunk. A vonat 15 perces késést produkált, ez a balatoni átlag, de ha később mégy ki a vonathoz, akkor pontosan jön! De Badacsony csodálatos volt, melegen sütött a nap, fölmentünk a köves út végéig, ittunk a Kisfaludy-forrás vizéből, betekinttünk a Kisfaludy-házba, majd fölmentünk a Rózsa-kövekhez, ahonnan szép volt a kilátás. Visszaúton néhány üveg bort is sikerült bevásárolni, aztán futás a vonathoz – lefelé legalább könnyű volt. Mi győztünk, a vonat most csak öt perces késéssel érkezett. Miután így pontosan hazaértünk vacsorára, kaptunk egy gye-rekadagnyi krumplis tésztát és egy szem kis csokit. Míg a többiek megemésztették ezt a vacsorát, én elrendeztem a gondnokkal a számlát, természetesen eközben ismét hívtatt Attila, aki másnap szeretett volna Tihanyban becsatlakozni. Ismét kértem, hogy hívjon később. Még bevállaltunk egy esti strandolást, hála a délutáni napsütésnek, a víz kissé felmelegedett, így bátor ifjaink egy része belemerészkedett. A többség csak sétált a par-ton, de gyönyörű volt a kilátás és az alkony színei.

Eső Tihanyban

A csapat a kövesdi templomromnál

közepén, hogy egyáltalán fogadhatunk-e még gyereket. Jó lett volna, ha korábban megtudom, és nem akkor szólok neki, mikor úgyszólván két gyerekkel többet hoztam az üdülőbe, mint amennyit elvittem. Valamiben megegyeztünk, aztán gyorsan kikapcsoltam a telefont.

Szombaton Tihanyba készültünk. Hajnalban még sütött a nap, aztán befellegzett és lehűlt az idő. Gyors bevásárlás, reggeli és úti szendvics-készítés következett, de ügyes volt a társaság, mert nem kellett rohannunk a vonathoz. Valami csoda folytán senki nem hívott telefonon, csak egyszerre átlag 3 ember beszélt hozzám vagy kérdezett tőlem valamit, főleg a menetrendről, amiben én is bizonytalan voltam. Aszfőnél gyalogmenetre váltottunk, az állomástól bebókláztunk a Kövesdi templomromhoz, aztán elindultunk Tihany felé. Amíg visszaút ügyében tájékozódni mentem a buszmegállóba, elindítottam a társaságot a kerékpárúton a tihanyi – sajtkodi útelágazásnál álló Apáti templomromhoz, amit – gondoltam én – el sem lehet tévesztetni. A buszmegálló nem jó irányban állt, így több telefonon egyeztettem a Volánnal, míg tepertem a többiek után, de már jött a szülők hívása, hogy az ifjúság elrobogott valahová, ők a „Tihany jobbra” tábla mellett állnak, és nem tudják, merre tovább. Mivel Tihany hozzánk képest balra volt, el sem tudtam képzelni, hogy hol állhatnak, kértem,

hogy maradjanak ott ahol vannak, megkeresem őket. No, ez volt az a tábla, ami rossz helyen áll, ugyanis jobbra még elágazik egy út Sajkdra, csak utána jön a tihanyi jobbkanyar. Tábla híján továbbmentek volna még 50 métert, és ott volt a templomrom az ifjúsággal együtt, csak ezt a tábla felől éppen takarták a fák. Ebből aztán lett kalamajka, mert a szülők aggódtak, hogy hová lettek a gyerekek (a telefonjaik ki voltak kapcsolva vagy le voltak halkítva, azért hívtak engem), az ifjúság meg nem értette, hogy miért kap letolást, ha oda ment, ahová megbeszéltek. Kölcsonös elmagyarázás után éppen a sajtkodi büféhez tévedtünk, egy fagyí lehűtötte a kedélyeket, sőt a Jóisten is gondot viselt ránk, mert akkor szakadt le az ég, mikor a büfében voltunk. Ezután már zárt csoportban barangoltuk be a félszigetet, láttunk is vadkacsát, kabócát, rengeteg szitakötőt, gyíkot, sok-sok szünyogot, és ha kiláttunk az erdőből, akkor csodás volt a Balaton látványa. Mire végre megpihenhettünk volna, éppen elkezdett szürkülni és dörögni az ég, ezért inkább továbbhaladtunk. Közben telefonos egyeztetés Zolival, aki két gyerekkel valahol Tihanyban téblábolt, és Attilával, aki csodálkozva közölte, hogy náluk a déli parton folyamatosan esik és köd van, azt hitte, el sem indultunk, de akkor átjönnek Tihanyba. Mire kora délután az Aranyházhoz értünk, már kisütött a nap és messziről hallottuk Zoli hangját is, előkerült mind a két gyerekkel. Így a sziklák felfedezése után (aranyat nem találtunk, csak a „házat”) nekiláttunk ebédelni. Innen már hamar beértünk Tihanyba egy órányi szabad szétszéledésre.

Útkeresés

Eközben csak Attilaék és egy újabb kiadós zápor érkezett meg. Azért valamit láttunk a faluból is. Az apátsági templomba sajnos csak belépővel lehet bejutni, de a mellette lévő térről pazar kilátás nyílt a kikötőre.

Hazainduláskor a busz az ellenkező irányú megállóba állt be, mint amerre logikus lett volna, így a felszíget megkerülve jutottunk el Balatonfüredre, ahonnan szintén nem a kiírt busz vitt tovább, és nem arról a kocsállásról, ahová ki volt írva. De rendben megérkeztünk Akaliba, csak a harmadik felhőszakadást már nem úsztuk meg szárazon, ugyanis éppen a leszálláskor tört ránk. Volt esőház a megállóban, de mire bemenekültünk, már bőrig is áztunk. Negyedóra után elállt az eső, ezután hazaszaladtunk, áttöltözés, a falubéli multság megtekintése, és bogácsozás várt ránk. A nagykorúak némi badacsonyi borocskával melegekedtek a tűz mellett, az ifjúságnak erre nem volt szüksége, az üdülő sportpályáján rendszeren kimelegekedtek. A bográcsban összeütött pincepörkölt után megnyaltuk a 10 ujjunkat, olyan finom volt – és olyan kevésnek bizonyult ennyi éhes szájnak. Az ifjúságnak 11-kor fellőtték a hálósípkát, a felnőttek még maradtak egy kis parázsminti beszélgetésre. Sajnos a tűz eloltása közben történt egy kis baleset, az egyik fiatalember átbottlott valamin, és megégette magát a parázspan, szerencsére csak azután, miután már eloltottuk vízzel, de a hamu lemosása után látszott, hogy azért jobb, ha orvost hívunk. Így néhányan még hajnali háromig virrasztottunk, míg jött az ügyelet, a fiút elkísérte a barátja is a kórházba, így igen „korán”, kb. fél 4-kor sikerült ágyba kerülőm.

Vasárnapra strandolást terveztünk, de a hideg idő miatt erről szó sem lehetett, a pótprogram a dörögcei romok megtekintése lett volna, de ehhez fáradt volt a társaság, és katasztrófális a közlekedés. Későn ébredtünk, és 10-re át kellett adni a szálláshelyet. Kora reggelre érkezett vissza az ifjú pár, szerencsére nem volt súlyos a sérülés, de ők még akkor feküdtek le aludni.

Azért akármekkora káoszban látszott is az indulás, összeszedtük magunkat és időre készen voltunk, adtuk is volna át a házat, de a gondnok eltűnt a ködben. Várakozás közben megbeszéltük, hogy a parton sétálunk és pihenünk, és nézünk egy korábbi vonatot, amivel hazamegyünk. Gondnok még mindig sehol, így elbúcsúztunk az autósoktól, a többiek pedig elindultak a partra. Végül telefonon kellett felhívnom a gondnokot, aki nem tudott jönni, de megmondta, hogy hová tegyem a kulcsot és a többi leadandó

Aranyházi bóklászás

dolgot (ezt mindjárt reggel is mondhatta volna). Az időjárás ködös őszi hangulattal ajándékozott meg bennünket, fürdésről-napozásról szó sem lehetett, csak ellazultunk a strandon. Míg a többiek pihentek, kimentem megnézni a vasúti menetrendet – ennyire korai vonatot nem írtam ki, csak 16 órától – de kiderült, hogy korábban csak egyetlen vonat van 12.30-kor, azaz van egy óránk ebédelni, összeszedni a csomagokat (egy kupacban hagytuk a táborban), és elérni a vonatot. Már az állomástól visszaúton telefonáltam a csapatnak, hogy mindenkit tereljenek össze és rendeljenek ebédet. Míg vártunk az ételre, a fiúk lehozták a csomagokat a strandra, és egy-két kivétellel az ebédet is meg tudtuk enni. Ami nem készült el ilyen gyorsan, azt mindjárt csomagoltattuk. És még a vonatot is elértük (ismét 15 perc késéssel érkezett)! Az már csak hab a tortán, hogy a vonat nem a Délibe ment, hanem Záhonyba, így aki a gyerekéért jött, azt át kellett navigálni Ferihegyre vagy Kőbánya-Kispestre. Szóval nem unatkoztunk, és mindezek ellenére, vagy éppen ezért nagyon jól éreztük magunkat.

Következő túránkon szeretettel látunk – és készülj fel...

Majer Zsuzsanna, MKE

fotók: Majer Zsuzsanna, Várady Imre

Résztevők: Bodó Lili (és a babakösi), Dedák Dalma, Dedák János, Hegedűs Krisztián, Kanizsai Norbert, Hamara Andrea, Kertes József, Kertes Balázs, Kissné Varga Katalin, Kiss Nelli, Kiss Tamás, Kussera Kristóf, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Nagy Artúr és barátja, Sulyán Péter, Szabó László Laciapu, Szabó Laci, Szűcs László, Szűcsné Bakos Erzsébet, Szűcs Klaudia, Várady Imre, Váradyné Képiró Krisztina, Várady Eszter, Várady Viktória. Tihanyban Fehér Attila és barátja.

Két hét a Balkánon

Persze voltak elképzeléseim, miket is akarok megnézni, de tudtam, hogy nagyon szervezni nem érdemes. El kell indulni, aztán alakul.

Mivel a barátómnak Belgrádban él a keresztmamája, kézenfekvő volt, hogy legalább egy napot ott töltsünk. Elképesztő, hogy milyen az éjszakai élet. A Duna és a Száva összefolyásánál a part végig tele van állóhajókkal, amiken a hét minden napján buli van. Mi a hét közepén érkezünk és az emberek meg voltak vadulva.

Római kori amfiteátrum Ohridban

Egy ilyen éjszaka után legkevésbé sem volt kedvem reggel nyolckor kocsiba ülni és levezetni Ohridba. Szerencsére majdnem végig van autópálya. Belgrádból hat-hét óra alatt oda lehet érni. A környék tele látniválóval. Nem véletlenül van ott az UNESCO Világörökség Listáján. Nagyjából egy akkora vízterületet képzeljünk el, mint a Balaton keleti medencéje, körbe helyenként

Tűzoltók Gjirokastrában

1500-2000 méter fölé magasodó hegyekkel, a vize pedig édes, kristálytisza és július közepén 23 fokban volt. Amit mindenképp érdemes felkeresni, az a tó déli partján található Naum-kolostor és környéke, de mi csináltunk egy félnapos túrát a Galicica Nemzeti Parkban is, az albán-macedón határvidéken, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik az Ohridi- és a tőle délkeletre fekvő Preszpa-tóra.

Ezt követően egy rövid bitolai látogatás után Görögország felől átléptük az albán határt, első utunk pedig Korçába (ejtsd: korcsa) vezetett. A helyiek által csak Kis-Párizsként emlegetett település a harmadik világ hangulatát hozza. Aki már járt autóval Albániá-

Ázsiai hangulat a korçai piacon

ban, az tudja, hogy ha hármasba fel tud váltani, akkor már nagyon jó dolga van. Folyamatos szlalomozás a kátyúk között, a települések határait elérve sokszor vissza egyesbe, majd csúsztatott kuplung.

A látvány viszont doppingol. A szörnyűséges út-viszonyokat egy termálvizes szurdoktúrával próbáltuk feledtetni, mely hévforrásainak köszönhetően a szokásos

A Kék Szem-forrás kristálytisza vize

Az Albán Riviéra kétezer méter fölél magasodó hegyeivel

vacogós neoprénes szurdokjárásokkal ellentétben, a 27 fokos vízben, százméteres sziklafalak között hideg sörrel a mancsunkban igen kellemes időtöltésnek bizonyult.

Az első hosszabb megállónk Enver Hodzsa elvtárs szülővárosában, az ország déli részén található Gjirakastrában volt. A városnak nagyon egyedi a hangulata. Sztorizhatnék, de erre az országra tényleg érdemes időt szakítani. Két napot töltöttünk itt, majd az Albán Riviéra felé vettük az irányt, beiktatva a Kék Szemforrást is a programba.

Szándékosan nem a puccos helyeket keressük. Az országban épült 750 ezer bunkerből a strandokra is jutott bőszerével. A tehenek a pillepalackokat roogatják, harminc méterrel odébb az ebédünket egy asztalként funkcionáló kábeldobon költjük el, közvetlenül mellettünk egy a 19. század elején épült erőd falai magasodnak

Berat az ezerablakos város

a tenger fölél. Kedvencem a Yacht Club épülete, aminek 20 km-es körzetében se jacht, se klub, se kikötő. Ahogy egy helyi fogalmazott: Slowly, slowly, step by step.

Utunk innen az ország belsejébe Beratba vezetett. Hagytam magam rábeszélni egy útrövidítésre (pedig akkor már autópályán is jártunk). Iszonyat állapotok. Az ország nagy része gyakorlatilag megközelíthetetlen személyautóval. Mikor az utazás előtt a Google Earth-en a lehetséges útvonalakat böngésztem, rá kellett jönnöm, hogy rengeteg az olyan hely ebben az országban, ahol tényleg a madár se jár. Másnap reggel még nagyban tervezem, hogy szurdoktúra az Osumiban, de elfáradtam. Nem akarom elvenni senkinek

Szitává lött kapun hirdeti koncertjét egy szerb zenekar Mostarban

a kedvét, hogy ellátogasson Albániába, de készüljön fel, hogy borzasztó hitványak az utak! Skodrában gumiabroncsok álltak ki egy kilométeren keresztül az úttestből, ahol hiányoztak a csatornafedelek.

Kotorban nem időzünk sokat. A Lovćen felől az öbölbe vezető út viszont fantasztikusan szép. Ezen a környéken is el tudtam volna tölteni pár napot. Montenegróból Bosznia felé menekülünk, mégpedig Trebinjébe. Herceg Noviból negyven perc az út. Érzem, hogy paradés esténk lesz. Rettenetesen berügünk. Ebben a festői, szerbek lakta kisvárosban mindig hatalmas bulikba csöppenek. Utolsó este Mostar, Pécsen még egy kebab, és búcsúzunk a Balkántól.

Galgóczy Tamás

Szja 1 %

Közeleg az adóelszámolás ideje. Kérünk benneteket, hogy – az elmúlt évhez hasonlóan – személyi jövedelemadótok 1%-ával egyesületünket támogassátok! Jelentősebb összeghez úgy juthatunk, ha nemcsak magunk, hanem ismerőseink, munkatársaink adóforintjait is sikerül megszerezniük. *Adószámok:*

Magyarországi Kárpát Egyesület (MKE): 18036345-1-41, Kárpát Egyesület, Eger (KEE): 18584202-1-10, Pestkőrnyéki Kárpát Egyesület (PKE): 18690651-1-13, Kárpát Egyesület Miskolc (KEM): 18442544-1-05.

VIII. PKE Nemzetközi Turistatalálkozó 2012. október 20 – október 23.

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület a hagyományos születésnapi rendezvényét az idén Erdélyben, brassói barátainkkal közösen tartotta. A szálláshely, egyben a kulturális programok színhelye Brassótól kb. 20 km-re, Ósánc településen lévő Encián panzióban volt. A meghirdetett színes programra Magyarországról 41, Erdélyből 11 túratárs jelentkezett. Pontosabban, ennyien részesültek a PKE Szja 1%-os felajánlásokból összegyűlt támogatásból.

Mit is tartalmazott az említett színes program? Elsősorban közös gyalogtúrákat. Az első túranapon az un. kemény mag a Hét-létra vízesés vonalán felkapaszkodott a Nagyková-havas menedékházhoz, majd megmászta a Nagyková-havas 1843 m magas főcsúcsát.

A második túranap egy kicsit lazább volt. Hiszen voltak akik a Csukás hegységben túráztak, mások pedig brassói városnézésen vettek részt. A síosztályunk jeles képviselői Románia egyik jelentős síközpontjába, Brassó-Pojánára látogattak.

Az esti programok is bővelkedtek érdekességekkel: vetítéses élménybeszámoló, beszélgetések, ünnepi vacsora, tombola játék, élő zene, táncmulatság. Egy szóval remek hangulat nappal és éjjel.

Az utazással együtt négy napos rendezvény programját az erdélyi barátaink vendégszeretete valódi magaslatokba emelte.

E rövid beszámoló végén engedtessek meg nekem, hogy nagyívű mondatok helyett a vezetők Vámos László a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület, Szász Ágnes az Erdélyi Kárpát Egyesület Brassói Osztálya mellett a szervezőknek és segítőknek egyszerűen megköszönjem azt a sok-sok szépet és jót, amiben részem lehetett.

Boldog születésnapot, Isten éltesen PKE!

Nagy Péter, KEE

**Fotók: Stauróczy Tamás, MKE
közösségi oldaláról válogatva**

Szász Ágnes Brassói EKE elnökhasszonya és kedves férje fogadja a magyarországi vendégeket

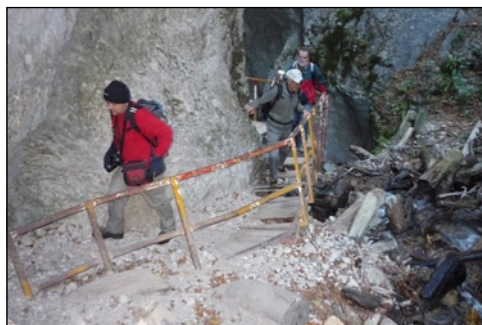
További felvételek a születésnapos túrákról

Koszorúzás Aradon

Pihenő a Nagykőhavas-csúcán

A Hét-létrás szorosban

Születésnapos mulatság

Csoportkép a Medve-sziklán

Túravezető-képző tanfolyam

Magashegyi túravezető-képző tanfolyam indul 2013. március 21-én csütörtökön 18 órától a korábbi és új jelentkezők számára.

Helyszín:

Millenáris ház, Budapest II. ker. Lövház u. 39.

Képzés:

8 elméleti alkalom, csütörtökönként 18-20 óra között, és 4x2 nap gyakorlat +1 vizsganap.

Első alkalommal lesz a pontos program megbeszélése.

A képzésről a Magyarországi Kárpát Egyesület oklevelet állít ki, NEM OKJ-s tanfolyam!

Figyelem: NEM sziklamászó tanfolyam.

A képzés feltétele:

2013-ban érvényes rendezett MKE tagság.

Jelentkezni lehet: Mályi Józsefnél:

malyi.jozsef@gmail.com, +36 30 39-44-715

vagy Majer Zsuzsanna titkárnál:

majer.mke@gmail.com

Túra a Bucsecs hegységben

A Bucsecs nyugati, kevésbé járt oldala

